

W dzisiejszym numerze

1. Instrumenty wsparcia ARP S.A. w ramach Tarczy Antykryzysowej
2. Komisja Europejska uruchamia platformę udostępniania danych dla naukowców
3. Hackuj dla Europy!
4. Solidarni z Biznesem
5. Porównanie rozwiązań wspierających biznes i zmniejszających konsekwencje pandemii COVID-19 w poszczególnych krajach
 - a. Stany Zjednoczone
 - b. Belgia

Instrumenty wsparcia ARP S.A. w ramach Tarczy Antykryzysowej

1

Realizując postanowienia Ustawy z dnia 16.04.2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, ARP S.A. i ARP Leasing Sp. z o.o. udostępnią następujące instrumenty:

1. refinansowanie umów leasingowych dla sektora transportu drogowego,
2. pożyczki obrotowe na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym,
3. pożyczki obrotowe finansujące wypłatę wynagrodzeń w sektorze MŚP.

Na stronie www.arp-tarcza.pl znajdą Państwo szczegółowe informacje dotyczące instrumentów wsparcia oraz wzory wniosków, załączników, jak również wzory umów, które zamieszone będą w systemie informatycznym Portal Klienta.

➔ Szczegóły: <https://www.arp.pl/dla-mediow/aktualnosci/instrumenty-wsparcia>

Komisja Europejska uruchamia platformę udostępniania danych dla naukowców

Komisja Europejska wraz z kilkoma partnerami uruchomiła europejską platformę danych dotyczących COVID-19, aby pomóc badaczom gromadzić i udostępniać dane naukowe o pandemii oraz wzmocnić współpracę w zakresie walki z koronawirusem. Platforma, która jest częścią planu działania ERAVsCorona, stanowi kolejny istotny element działań UE na rzecz wspierania badaczy w Europie i na całym świecie w walce z pandemią koronawirusa.

Platforma jest owocem wspólnych wysiłków Komisji Europejskiej, Europejskiego Laboratorium Biologii Molekularnej Europejskiego Instytutu Bioinformatyki, organizacji Elixir, uczestników projektu COMPARE, a także państw członkowskich i innych partnerów.

Więcej informacji:

- ➔ <https://www.gov.pl/web/finanse/program-pomocowy-dla-firm>
- ➔ <https://pfrsa.pl/aktualnosci/tarcza-finansowa-pfr-dla-firm-i-pracownikow.html>

Hackuj dla Europy!

24–26 kwietnia EU Science & Innovation organizuje Pan-EU Hackathon #EUvsVirus w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań w walce z pandemią koronawirusa.

- ➔ Szczegóły: <https://euvsvirus.org/>
- ➔ Zobacz więcej: <https://www.facebook.com/komisjaeuropejska/>

Solidarni z Biznesem

#SolidarnizBiznesem

Zapraszamy do zapoznania się z akcją wspierania mikroprzedsiębiorstw „Nie pozwolę Ci się zamknąć” organizowaną przez KIG (#SolidarnizBiznesem).

- ➔ Więcej informacji <https://kig.pl/nie-pozwole-ci-sie-zamknac>

Porównanie rozwiązań wspierających biznes i zmniejszających konsekwencje pandemii COVID-19 w poszczególnych krajach

STANY ZJEDNOCZONE

Wpływ na gospodarkę

15 kwietnia br. Bank Rezerw Federalnych w Nowym Jorku podał dane dot. wielkości przewidywanej produkcji przemysłowej w regionie Nowego Jorku w kwietniu 2020 r. The Empire State Manufacturing Index spadł w kwietniu do poziomu -78,2 pkt. z -21,5 pkt. miesiąc wcześniej i jest to najniższy odczyt w historii tego indeksu. Poprzedni najniższy poziom wskaźnika zanotowano podczas kryzysu finansowego w latach 2007-2009 i wyniósł on wtedy -34,3 pkt. Każdy odczyt tego wskaźnika poniżej zera wskazuje na pogarszające się warunki produkcyjne i zmniejszanie wielkości produkcji. Odczyty wskaźników produkcji na poziomie regionalnym są wyznacznikiem aktywności gospodarczej na poziomie krajowym.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy w kwietniowej aktualizacji prognozy rozwoju gospodarki światowej (World Economic Outlook) podkreślił, że w ostatnich 3 miesiącach mieliśmy do czynienia z nienotowaną w historii globalną blokadą działalności gospodarczej, wywołaną pandemią koronawirusa. Zdaniem ekonomistów MFW skala oraz szybkość załamania się aktywności gospodarczej na całym świecie spowoduje 3-procentowy spadek globalnego PKB w 2020 r. Jest to obniżka o 6,3 p.p. w porównaniu ze styczniową prognozą. Zgodnie z prognozą MFW gospodarka USA skurczy się w 2020 r. o 5,9%, zaś strefy Euro o 7,5%. Warto jednak zwrócić uwagę, że ekonomiści MFW przewidują silne odbicie w 2021 r., w którym to gospodarki obu tych regionów powinny urosnąć w tempie 4,7%, przy jednoczesnej ekspansji gospodarki światowej o 5,8%.

Co więcej, w raporcie podkreślono, że obecnego kryzysu nie da się porównać z żadnym wcześniejszym, i z uwagi na to istnieje znaczna niepewność co do jego wpływu na globalną gospodarkę, życie ludzi i możliwości zabezpieczenia przez nich źródeł dochodów. W dużej mierze rozwój sytuacji będzie zależał od ewolucji wirusa, skuteczności środków ograniczających jego rozprzestrzenianie oraz rozwoju leków i szczepionek. W chwili obecnej nie można do końca przewidzieć zmian w żadnej z tych kategorii.

Sprzedaż detaliczna

Zgodnie z danymi Departamentu Handlu USA sprzedaż detaliczna w Stanach Zjednoczonych, która obejmuje zakupy detaliczne w sklepach i restauracjach oraz sprzedaż on-line, spadła w marcu o 8,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem. To bezprecedensowy spadek, który znacznie przewyższył poprzednią rekordową obniżkę sprzedaży o 3,9%, która miała miejsce w listopadzie 2008 roku. Największy spadek sprzedaży, bo aż o 50,5% odnotowały sklepy odzieżowe. Sprzedaż samochodów spadła o 25,6%, mebli i wyposażenia mieszkań o 26,8%, elektroniki i AGD o 15,1%, a takich towarów jak artykuły sportowe, instrumenty muzyczne, książki itp. o 23,3%. Restauracje i bary odnotowały spadek sprzedaży o 26,5%. Pomimo bardzo niskich cen ropy, sprzedaż na stacjach benzynowych również spadła o 17,2%. Wzrost sprzedaży odnotowały jedynie sklepy spożywcze – o 25,6% oraz apteki – o 4,3%, jednak nie było to w stanie zrównoważyć gwałtownych spadków w innych sektorach handlu detalicznego. Również sprzedaż internetowa w niewielkim stopniu zrekompensowała załamanie w handlu detalicznym – wzrost w tym sektorze wyniósł jedynie 3,1%. Wydatki konsumenckie stanowią dwie trzecie gospodarki USA, a rekordowy spadek jest objawem ostrej recesji, w którą, zdaniem większości ekonomistów, USA już weszły, aczkolwiek zamrożenie gospodarki spowodowane walką z pandemią, nastąpiło dopiero w połowie poprzedniego miesiąca. Z dużym prawdopodobieństwem w kwietniu br. spadki w sprzedaży będą znacznie większe. Ekonomiści JPMorgan Chase przewidują, że przełoży się to na skurczenie się gospodarki amerykańskiej w II kwartale o rekordowe 40%. Od połowy marca zamknięto ponad 250 tys. sklepów, które sprzedawały produkty określane jako nie kluczowe (non-essential). Jest to 60% sektora handlowego USA. Prognozuje się, że w pierwszym półroczu 2020 r. wydatki konsumenckie mogą spaść nawet o 40-50%.

W opinii ekonomistów Morgan Stanley amerykański PKB spadnie w II kw. o 30%, co spowoduje wzrost bezrobocia do ok. 13% w tym okresie. Bank of America przewiduje kurczenie się gospodarki USA w II kw. w tempie 25%. Najbardziej katastrofalną wizję nakreślił Prezydent Rezerwy Federalnej w St. Louis, James Bullard, który spodziewa się nienotowanego w historii USA spadku PKB w II kw. o 50% oraz stopy bezrobocia na poziomie 30%.

Według najnowszych danych Departamentu Pracy, liczba złożonych wniosków o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych do Urzędów ds. Bezrobocia (Unemployment Office) w tygodniu pomiędzy 23 a 28 marca, wyniosła 6,648 mln, co stanowi wzrost o 3,341 mln w stosunku do poprzedniego tygodnia. Ekonomiści przewidują, że nastąpi zmniejszenie całkowitego zatrudnienia w USA o 47 milionów osób, co przełoży się na stopę bezrobocia przekraczającą nawet 32%.

Koronawirus będzie miał negatywny wpływ na amerykański przemysł naftowy i gazowy. Globalny spadek popytu oraz cen ropy i gazu przełoży się też na pogorszenie perspektyw dalszego zwiększania eksportu tych surowców silnie promowanego w ostatnich latach przez administrację USA. W

porównaniu z innymi kluczowymi producentami ropy naftowej, w szczególności Arabią Saudyjską i Rosją, amerykański przemysł naftowy jest w trudniejszej sytuacji ze względu na wyższe koszty wydobycia (szacuje się, że opłacalność wydobycia ropy w USA wymaga cen w przedziale 40-60 USD za baryłkę). Według IHS Markit, produkcja ropy naftowej w USA w latach 2020-2021 może spaść o kilka mln baryłek dziennie. W pierwszych sześciu miesiącach br. prawdopodobnie dojdzie do nagromadzenia jednej z największych nadwyżek ropy naftowej jaką dotychczas odnotowano, która wyniesie od 800 mln do 1,3 mld baryłek.

Według niektórych analityków łącznie inwestycje w całym sektorze energii zostaną zmniejszone o 30 mld USD. Redukcja dotknie szczególnie wydobycia z łupków oraz złóż morskich. Oceny ekspertów wskazują na prawdopodobny duży spadek zapotrzebowania na energię (w skali roku ok. 15%), głównie za przyczyną ograniczenia popytu na ropę naftową i jej pochodne przez sektor transportowy i użytkowników prywatnych. Jednym z widocznych sygnałów ograniczenia konsumpcji prywatnej jest również spadek popytu na rynku motoryzacyjnym.

Ograniczenia wprowadzone w związku z pandemią COVID-19, są również poważnym wyzwaniem dla producentów samochodów. Większość fabryk produkcyjnych w USA została zamknięta. Według firmy ALC, całkowita sprzedaż samochodów na rynku amerykańskim w marcu br. spadła o 37% w porównaniu z danymi z ubiegłego roku. W bieżącym miesiącu przewidywane jest dalsze pogorszenie sprzedaży, co może spowodować reakcję łańcuchową, zmuszającą firmy motoryzacyjne do utrzymania bezczynności zakładów lub niskiej produkcji nawet wtedy, gdy pracownicy będą mogli wrócić do pracy.

Mocno poszkodowany w wyniku epidemii będzie również cały sektor turystyczny, obejmujący oprócz przewozów pasażerskich rozbudowaną branżę hotelarską i gastronomiczną. W 2018 r. stanowił on 2,9% gospodarki USA oraz zapewniał 5,9 mln miejsc pracy. Bezpośrednie straty linii lotniczych, hoteli oraz dostawców żywności i transportu miały przekroczyć już kwotę 1 mld USD. W najbliższych tygodniach wraz z przewidywanym wzrostem zachorowań oczekiwany jest dalszy spadek obrotów w tym sektorze gospodarki.

Ostatnie lata doprowadziły do osłabienia amerykańskiego sektora rolnego. Wielu farmerów zakończyło działalność w wyniku wojny handlowej USA-Chiny. Zeszłoroczne rekordowe wiosenne powodzie spowodowały zalania pól uprawnych i zniszczenie zbiorów, a następnie fala letnich upałów zahamowała wzrost upraw na Środkowym Zachodzie. Obecna pandemia koronawirusa zadała kolejny cios temu sektorowi gospodarki USA doprowadzając przede wszystkim do spadku cen upraw i zwierząt hodowlanych oraz wzrostu obaw związanych z nagłym niedoborem siły roboczej.

Zły stan amerykańskiego sektora rolnego pogłębiają malejące ceny.

W zeszłym roku Agencja Żywności i Leków USA (FDA) poinformowała, że ok. 32% świeżych warzyw i 55% świeżych owoców jest importowane do USA głównie w celu uzupełnienia produkcji krajowej w sezonie zimowym. Jeśli na skutek pandemii kraje eksportujące te produkty do USA nie będą mogły wyprodukować takiej samej ich ilości, to w okresie zimowym zmniejszy się podaż importowanych owoców i warzyw na amerykańskim rynku, a te które dotrą będą droższe.

Tom Bailey, starszy analityk z Rabobank, przewiduje w tym roku spadek cen mleka nawet o 25%, tj. do poziomów obserwowanych podczas kryzysu finansowego w 2008 r. Wg niego zamknięcie szkół wpłynie na ogólny 7% spadek konsumpcji mleka (spożywanego w ramach szkolnych programów obiadowych), natomiast zamknięcie restauracji doprowadzi do 40% spadku konsumpcji sera. Inni analitycy wskazują, że w wyniku zamknięcia się na czas nieokreślony restauracji spadnie też popyt na wołowinę, kurczaki, ryby i masło, ponieważ w USA są one w znacznie większym stopniu nabywane przez branżę gastronomiczną niż gospodarstwa domowe. Już teraz obserwuje się gwałtowny spadek cen ww. produktów. Przykładowo na giełdzie Chicago Mercantile Exchange cena funta masła AA spadła z 1,86 USD w dniu 6 marca br. do 1,28 USD w dniu 3 kwietnia br. W najbliższym czasie niższe ceny tych produktów na giełdach towarowych przełożą się na spadek ich cen także w sklepach detalicznych. Warto w tym miejscu podkreślić, że według USDA w 2018 r. Amerykanie spożywali ok. 54% żywności, o wartości ok. 1,7 bln USD, poza domem.

Komentarz: Podczas kryzysu finansowego w 2008 r. zmniejszone dochody i niepewność spowodowały w Stanach Zjednoczonych ograniczanie wydatków przez konsumentów na produkty żywnościowe i w konsekwencji spadek popytu na nie, a następnie również ich produkcji. Sytuacja ta może powtórzyć się na skutek pandemii. To z kolei może doprowadzić do zmiany struktury produkcji i konsumpcji żywności w krótkim lub nawet średnim okresie: w ramach oszczędności ludzie mogą wybierać tańsze i potencjalnie mniej zdrowe produkty.

Trudno jest w tej chwili przewidzieć dokładnie jak w kolejnych miesiącach i najbliższych latach będzie kształtował się popyt na poszczególne produkty w USA, a powyższy brak możliwości odpowiedniego planowania może zaostrzyć problemy związane z podażą produktów rolnych. Ostatecznie wiele będzie zależęć od tego jak długo potrwa pandemia i zamknięcie gospodarki oraz jak zadziała pakiet antykryzysowy przyjęty przez Kongres USA.

Ww. pakiet stabilizacyjny przewiduje 9,5 mld USD dla USDA w celu zapewnienia pomocy producentom zwierząt hodowlanych, a także plantatorom owoców i warzyw oraz innym sprzedawcom na rynkach rolnych. Ponadto, przeznaczona dodatkowa 14 mld USD dla Commodity Credit Corporation (CCC) będącej częścią USDA, przy czym przewiduje się, że te ostatnie fundusze będą uruchamiane przez CCC dopiero

w lipcu br. Szczegóły dotyczące dystrybucji pomocy nie są jeszcze znane. W związku z tym National Sustainable Agriculture Coalition oraz ponad 750 farm i grup systemów żywnościowych, skierowało w zeszłym tygodniu list do sekretarza rolnictwa Sonny'ego Perdue wzywający USDA do podjęcia pilnych kreatywnych działań w celu naprawienia powstałych szkód i budowy odpornego sektora rolnego.

Według ostatnich doniesień prasowych USDA planuje jeszcze w tym tygodniu ogłosić plan wzmocnienia krajowego łańcucha dostaw żywności w związku z pandemią koronawirusa, tak aby nie spowodowała ona niedoborów żywności. Plan ma zakładać wydanie 15,5 mld USD podczas fazy początkowej i obejmować płatności bezpośrednie dla rolników i hodowców, a także inne środki wsparcia z wykorzystaniem funduszy w ramach ww. pakietu stabilizacyjnego. Według Andrew Walmsleya, dyrektora ds. relacji z Kongresem w American Farm Bureau Federation, największym amerykańskim stowarzyszeniu farmerów, będzie to pierwszy krok, ponieważ branża rolnicza oczekuje dalszego zwiększenia pomocy w przyszłości. Wielu producentów wyraża też nadzieję, że po tegorocznym sezonie żniwnym administracja Trumpa zapewni m.in. odpowiednie ulgi finansowe.

Zastosowane środki zaradcze

25 marca br. Senat USA jednomyślnie (stosunkiem głosów 96 do 0) przyjął trzeci, największy pakiet pomocowy o wartości około 2 bilionów dolarów, zatytułowany „Coronavirus Aid, Relief and Economic Security Act” (w skrócie CARES Act), którego zadaniem jest ochrona amerykańskiej gospodarki przed nadchodzącą recesją wywołaną pandemią koronawirusa. Przyjęty pakiet obejmuje m.in. następujące elementy:

Bezpośrednią pomoc gotówkową dla obywateli – każdy obywatel, który w ub. roku osiągnął dochód roczny nie przekraczający 75.000 USD otrzyma jednorazową płatność w wysokości 1200 USD. Rozliczające się wspólnie małżeństwa otrzymają jednorazowo 2400 USD, o ile ich dochód nie przekroczył 150.000 USD. Dodatkowo osoby wychowujące dzieci otrzymają 500 USD na każde dziecko do 17 roku życia. W przypadku osób indywidualnych i małżeństw, których dochody przekraczają ww. progi, wypłata zostanie pomniejszona o 5% dochodu uzyskanego powyżej danego progu (czyli wypłata będzie o 5 USD mniejsza przy każdych dodatkowych 100 USD dochodu). Pomoc otrzymają także osoby nie uzyskujące żadnego dochodu. Na program bezpośrednich wypłat dla obywateli przeznaczonych zostanie 301 mld USD.

Wzrost zasiłków dla bezrobotnych – ustawa przewiduje wydłużenie okresu pozwalającego na otrzymywanie zasiłku dla bezrobotnych do 39 tygodni (obecnie w większości stanów prawo do otrzymywania zasiłku przysługuje przez 26 tygodni). Ponadto, każda osoba uprawniona do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych otrzyma dodatkowo 600 USD tygodniowo przez pierwsze

cztery miesiące (obecnie wysokość zasiłku dla bezrobotnych, w zależności od stanu, kształtuje się w przedziale od 200 do 550 USD tygodniowo).

Wsparcie dla małego biznesu – 349 mld USD z przeznaczeniem na pożyczki dla małych przedsiębiorstw, zatrudniających do 500 pracowników. Pożyczka będzie przekształcana w pomoc bezzwrotną jeżeli otrzymane przez przedsiębiorstwo środki zostaną przeznaczone na pensje dla pracowników, opłatę czynszu bądź rachunków za prąd, gaz itp. Pomoc bezzwrotna będzie redukowana w przypadku zwalniania pracowników. Ustawa określa maksymalną wysokość pożyczki dla jednego przedsiębiorstwa na poziomie 10 mln USD.

Wsparcie dla średnich i dużych przedsiębiorstw – kwota przeznaczona na pożyczki i wsparcie wyniesie łącznie ponad 500 mld USD. W ustawie w szczególności wskazane zostały linie lotnicze, które mają otrzymać 25 mld USD bezpośredniego wsparcia na wypłaty pensji dla pracowników oraz dodatkowo 25 mld USD w postaci pożyczek i gwarancji rządowych. Analogiczna pomoc dla lotniczych przewoźników cargo wyniesie 4 plus 4 mld USD. Dodatkowo 3 mld USD mają zostać przeznaczone na wsparcie sektora obsługującego przewozy lotnicze. Aby otrzymać bezzwrotną pomoc linie lotnicze muszą się zobowiązać, iż nie będą zwalniać pracowników i obniżać im pensji do 30 września br. 17 mld USD zostało przyznane dla „przedsiębiorstw kluczowych dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego”.

Pozostałe formy wsparcia – obejmują w szczególności 150 mld USD bezpośredniego wsparcia dla poszczególnych stanów, w zależności od liczby mieszkańców danego stanu; 221 mld USD na dodatkowe ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw, w tym możliwość odroczenia płatności podatków od wynagrodzeń; 117 mld USD na wsparcie szpitali, 25 mld USD na wsparcie transportu publicznego. Ustawa obejmuje także zapisy ułatwiające obywatelom odroczenie spłat kredytów, w tym kredytów mieszkaniowych i pożyczek studenckich.

Prócz tego FED przedstawił także dodatkowe instrumenty wsparcia, a mianowicie:

The Primary Market Corporate Credit Facility (PMCCF) – w ramach tego programu dojdzie do wykupu przez FED nowowyemitowanych obligacji korporacyjnych, w szczególności od dużych pracodawców.

The Secondary Market Corporate Credit Facility (SMCCF) – przeznaczony do wykupu istniejących obligacji korporacyjnych.

The Term Asset-Backed Securities Loan Facility (TALF) – w ramach tego instrumentu dojdzie do wykupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami, a w rzeczywistości będzie to pakiet pożyczek, na który składają się kredyty studenckie, kredyty na zakup samochodów, kredyty zaciągniętych na kartach kredytowych i inne formy długów konsumenckich oraz niektórych pożyczek dla małych przedsiębiorców.

The Money Market Mutual Fund Liquidity Facility (MMLF) – przeznaczony do skupu tzw. obligacji komunalnych zwanych „municipal variable rate demand notes” (tłum. robocze: obligacje o zmiennym oprocentowaniu kredytu komunalnego), a także bankowych certyfikatów depozytowych będących w rzeczywistości pożyczkami średnioterminowymi udzielanymi przez klientów detalicznych bankom.

The Commercial Paper Funding Facility (CPFF) – rozszerzenie zakresu tego instrumentu pozwoli rządowi stanowym i lokalnym na tworzenie ulg podatkowych dla przedsiębiorstw.

Poinformowano, że wkrótce ogłoszony zostanie program pożyczkowy dla biznesu: „Main Street Business Lending Program”, w ramach którego przewiduje się wsparcie pożyczkowe dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Szef Rezerwy Federalnej J. Powell ogłosił w dniu 1 kwietnia br. uruchomienie nowego programu wsparcia rynków finansowych, polegającego na udzielaniu pożyczek dolarowych innym bankom centralnym pod zastaw obligacji skarbowych USA. Działania te powinny pomóc w płynnym funkcjonowaniu rynku obligacji skarbowych USA. Mechanizm ten dostarczy alternatywne, tymczasowe źródło pozyskiwania dolarów amerykańskich przez inne kraje, inne aniżeli sprzedaż amerykańskich papierów dłużnych na otwartym rynku. Celem jest utrzymanie oprocentowania amerykańskiego długu na stosunkowo niskim poziomie. Program ten pozwoli bankom centralnym innych krajów na pożyczanie dolarów pod zastaw obligacji USA bez konieczności ich sprzedaży.

Komentarz

Przyjęty pakiet pomocowy jest kolejną reakcją na kryzys i nadchodzące spowolnienie gospodarcze, spowodowane wybuchem pandemii koronawirusa. Prace nad następnym pakietem, o wartości ok. 1 biliona USD są w toku i z dużym prawdopodobieństwem zostanie on przyjęty jeszcze w tym tygodniu. Ponadto, Biały Dom rozważa przyjęcie w najbliższych dniach nowego zarządzenia mającego m.in. na celu rozpoczęcie procesu przenoszenia łańcucha dostaw produktów farmaceutycznych i medycznych z powrotem do USA. Zarządzenie zawierać ma wymagania „Buy American”, zobowiązujące amerykańskie agencje rządowe, w szczególności Departament Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Departament ds. Weteranów do zakupu produktów medycznych wytwarzanych w USA. Zarządzenie ma także aktywować tzw. Defense Production Act, dający Departamentowi Handlu uprawnienia w zakresie narzucania wybranym producentom wymogu przedstawienia linii produkcyjnych na wytwarzanie np. wyrobów medycznych lub innych niezbędnych produktów.

Działania Grupy Banku Światowego i IFC

W dniu 17 marca br. Bank Światowy oraz Międzynarodowa Korporacja Finansowa zatwierdziły pakiet pomocowy na kwotę 14 mld USD. Pomoc zostanie w trybie natychmiastowym przekierowana do poszczególnych krajów i przedsiębiorców jako wsparcie w zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19. Pakiet ten wesprze krajowe systemy zdrowotne w celu zapobiegania, diagnozowania i leczenia chorób oraz wesprze sektor prywatny. IFC przeznaczy 8 mld USD, które trafią do instytucji finansowych poszczególnych krajów, aby te mogły podtrzymać finansowanie łańcuchów dostaw swoich klientów oraz dostarczyć finansowanie bieżące i średnioterminowe konieczne do przetrwania zawirowań spowodowanych pandemią. Wsparcie to będzie w szczególności kierowane do sektorów gospodarki bezpośrednio dotkniętych pandemią, tj. m.in. turystyki, sektora usług i transportu, aby utrzymały płynność i mogły w niezaburzony sposób obsługiwać swoje zobowiązania w okresie przestoju wywołanego zamknięciem rynków i brakiem swobodnego przemieszczania się ludzi. Finansowe wsparcie będą mogły także otrzymać firmy z sektorów zaangażowanych w reagowanie na pandemię w związku ze zwiększonym popytem na usługi i sprzęt medyczny, a także farmaceutyki.

Finansowanie Grupy Banku Światowego (GBŚ) będzie przyznawane przede wszystkim na wsparcie sektora opieki zdrowotnej, zgodnie z wytycznymi WHO, w zakresie ograniczania i zwalczania wirusa. W szczególności, wspierane będą: zdolności wykrywania wirusa i wzmacnianie zdolności reagowania (osobny komponent finansowania będzie przeznaczony na wsparcie dla ludności znajdującej się w obozach dla przesiedleńców w państwach niestabilnych); wzmacnianie instytucji krajowych oferujących wielosektorowe zintegrowane wsparcie, tzw. podejście One health; rozbudowa infrastruktury ułatwiającej ograniczanie rozmiarów epidemii (w tym budowa i wyposażenie specjalistycznych laboratoriów); monitorowanie i ewaluacja działań krajowych, wspieranie zdolności badawczych i współpracy międzynarodowej w zakresie zdrowia publicznego. Dodatkowo, w zależności od potrzeb każdego zainteresowanego uzyskaniem wsparcia państwa, GBŚ może: udzielić pomocy technicznej w zakresie aktualizacji krajowych strategii działania w sytuacjach kryzysowych, dokonać przeglądu kosztów i szkoleń pracowników tzw. frontline; zapewnić dostawy dóbr i usług – w tym środków ochrony osobistej, czy transportu medycznego; dostawy leków i szczepionek (gdy tylko staną się one dostępne); udzielić wsparcia z zakresu robót – z zakresu dostosowania szpitali do potrzeb spowodowanych wybuchem pandemii.

10

Od strony operacyjnej, wsparcie będzie przyznawane w następujących formach:

1. nowe projekty inwestycyjne o charakterze reagowania kryzysowego przygotowywane w przyspieszonej procedurze, o średnim czasie przygotowania wynoszącym 3 miesiące;

2. tzw. Contingent Emergency Response Components, polegające na dodaniu nowych działań do projektów już realizowanych przez GBS lub przekierowaniu części środków z inwestycji już wdrażanych na przedsięwzięcia o charakterze antykrzysowym, np. zakup leków i sprzętu medycznego, czy szkolenia personelu;
3. restrukturyzacja realizowanych projektów z wykorzystaniem szybkiej ścieżki zatwierdzenia zmian;
4. zapewnienie dodatkowego finansowania państwom w ramach realizowanych projektów o charakterze bezpośredniego wsparcia budżetowego lub wykorzystując już uwzględnione w strategiach krajowych tzw. Catastrophe Deferred Drawdown Option (specjalna rezerwa uruchamiana w wypadku kryzysu).

Ten drugi etap zaangażowania GBS będzie obejmował program finansowy o łącznej wartości do 160 mld USD, który będzie realizowany po przyjęciu go przez Radę Dyrektorów, w ciągu kolejnych 15 miesięcy.

Działania Europejskiego Banku Centralnego (EBC).

EBC zadeklarował 750 mld euro na kupowanie obligacji rządowych państw strefy euro. Jest to uzupełnienie wcześniejszego programu o analogicznym charakterze, wprowadzonego przez poprzedniego Prezesa (M. Draghiego). Zatem, łącznie EBC jest w stanie uruchomić 1,1 bln euro na wsparcie rządów państw strefy euro.

Europejski Bank Inwestycyjny – przeznaczył 700 mln euro na inwestycje firm rolniczych, producentów żywności i z sektora biogospodarki. Kwota ta ma umożliwić inwestycje firm prywatnych o wartości od 15-200 mln euro, które mogą otrzymać na ten cel pożyczki od 7,5-50 mln euro. Finansowane mogą być projekty związane z ochroną środowiska i efektywnością energetyczną w sektorze przetwórstwa żywności i produkcji materiałów pochodzenia biologicznego.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy - na swojej stronie internetowej MFW uruchomił specjalne narzędzie (Policy Responses to COVID19) do śledzenia działań z obszaru polityki monetarnej i fiskalnej, podjętych w poszczególnych krajach w odpowiedzi na rozprzestrzenianie się COVID-19. Narzędzie to ma umożliwić dzielenie się wiedzą i stanowić bazę informacji nt. doświadczeń krajów członkowskich Funduszu w walce ze społeczno-ekonomicznymi skutkami pandemii. MFW podkreśla jednocześnie, że celem nie jest porównywanie krajów członkowskich, ponieważ działania fiskalne i monetarne podjęte w każdym kraju różnią się w zależności od charakteru szoków ekonomicznych wywołanych koronawirusem i specyficznymi uwarunkowań krajowych. Informacje obejmują 192 państwa (w tym Polskę) i mają być regularnie aktualizowane.

W opublikowanym 16.03. dokumencie: Policy Steps to Address the Corona Crisis MFW wskazuje, że w zakresie polityki fiskalnej głównym celem powinno być zapewnienie odpowiednich środków na finansowanie wydatków związanych z ochroną życia ludzkiego, opieką nad chorymi oraz spowolnieniem rozprzestrzeniania się COVID-19. W ramach polityk makro-finansowych priorytetem ma pozostać przeciwdziałanie szokom popytowym i podażowym w gospodarkach, poprzez działania na rzecz określonych sektorów, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych najbardziej dotkniętych przez pandemię. W odniesieniu do działań banków centralnych, ekonomiści Funduszu zaznaczają, że instytucje te muszą wspierać zarówno popyt jak i wzmacniać zaufanie uczestników rynku poprzez: przeciwdziałanie zacieśnianiu warunków finansowania, obniżanie kosztów pożyczek dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz zapewnianie płynności na rynku. Z kolei, odpowiedź władz regulacyjnych i nadzorczych powinna być – według MFW – obliczona na zachowanie stabilności finansowej i dobrą kondycję systemu bankowego, przy równoczesnym utrzymaniu działalności gospodarczej.

MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA PRACY

Międzynarodowe Biuro Pracy (MBP) utworzyło bazę danych o nazwie: COVID Country Policy Responses <https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/country-responses/lang--en/index.htm#AO>. Obecnie baza danych zawiera dane z ponad 170 państw członkowskich MOP. (Informacje zawarte w bazie danych COVID Country Policy Responses są dostępne z wykorzystaniem przeglądarki Chrome.)

12

MBP opracowało dwa raporty ILO Monitor 1 z dnia 18 marca 2020r. i ILO Monitor Nr 2 z dnia 7 kwietnia 2020r. – prezentujące informacje analityczne, wstępne oceny sytuacji, przykłady możliwych działań do podjęcia w sferze polityki społeczno-gospodarczej i w świecie pracy w celu łagodzenia, zapobiegania i naprawy skutków wywołanych przez pandemię COVID – 19.

Komentarz:

1. Raporty stanowią cenny materiał dla państw członkowskich do analizy i ewentualnego wykorzystania przy planowaniu strategii i działań antykryzysowych w zakresie polityki społeczno-gospodarczej o zasięgu krajowym, regionalnym i lokalnym. Raporty wskazują na 3 główne skutki "szoku" wywołanego przez pandemię na rynkach pracy: drastyczny wzrost liczby osób bezrobotnych (czynnik ilościowy); redukcja płac i dostępu do opieki społecznej (czynnik jakościowy); wzrost liczby grup i osób szczególnie zagrożonych utratą pracy/brakiem dostępu do rynku pracy.
2. Biorąc pod uwagę różne możliwe scenariusze rozwoju sytuacji, według MBP, można oczekiwać wzrostu bezrobocia w wymiarze globalnym od 5,3 mln osób (scenariusz lepszy) do 24,7 mln osób (scenariusz zły), przy czym, jak podkreśla MBP, szacunki te obarczone są zdecydowanie dużą niepewnością. Ze zaktualizowanych w ubiegłym tygodniu danych wynika, że czas pracy

3. w II połowie 2020 r. zmniejszy się o 6,7%, co będzie stanowić 195 milionów pełnych etatów. Około 1,25 mld pracowników, tj. 38% światowej siły roboczej, jest zatrudniona w sektorach, które poważnie ucierpią w wyniku COVID-19. Kryzys ekonomiczny wynikający z szerzenia się pandemii dotknął już światową siłę roboczą tj. 3,3 mld pracowników. Dynamikę zmian można śledzić na stronie:

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_740877.pdf

➔ Źródło: Ambasada RP w Washingtonie, MSZ RP

BELGIA

Wpływ na gospodarkę

Agencja Federalna ds. Długu (Agence Fédérale de la Dette), uwzględniając konsekwencje kryzysu gospodarczego spowodowanego przez COVID-19, poinformowała o korekcie planu finansowania budżetowego na 2020 r. Wg Agencji, zapotrzebowanie rządu federalnego na finansowanie netto powinno osiągnąć 31,4 mld EUR w br., czyli o 21,8 mld EUR więcej niż początkowo przewidywano. Scenariusz, na którym opiera się Agencja, to deficyt finansów publicznych sięgający 7,5% PKB w br.

Agencja ratingowa Moody's szacuje realny spadek PKB BE o 4,9% w br. Deficyt budżetowy wzrośnie do 7,2% PKB a wskaźnik zadłużenia wyniesie 111% PKB w br., co byłoby najwyższym wskaźnikiem od 2000 r. Wg Agencji, BE, wychodząc z kryzysu ze znacznie wyższym poziomem długu publicznego, może stanąć przed wyzwaniem w zakresie konsolidacji finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej. Kryzys będzie miał znaczący wpływ na gospodarkę, pomimo 'proaktywnego podejścia rządu', z szeroko zakrojonymi środkami wsparcia gospodarczego oraz powołaniem Grupy Zarządzania Ryzykiem Ekonomicznym (Economic Risk Management Group), mającej na celu zarządzanie ryzykiem gospodarczym i makroekonomicznym. Niskie stopy procentowe w strefie euro powinny ułatwić spłatę długu, ale wciąż trzeba czekać, czy będzie to wystarczające dla zrównoważenia jego wzrostu – podkreśla Moody's.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy prognozuje, że wskaźnik inflacji w BE pozostanie na niskim poziomie 0,3% w br. i 1,1% w 2021 r. Bezrobocie, które na koniec ub.r. wyniosło 5,4%, wzrośnie do 7,3% na koniec br. W odniesieniu do 5,5 mln osób czynnych zawodowo, wzrost bezrobocia o 1,9%

stanowi około 100 tys. dodatkowych bezrobotnych. W przyszłym roku sytuacja na rynku pracy nieznacznie się poprawi, a stopa bezrobocia wyniesie ca. 6,8%.

Zarząd fabryki samochodów Volvo Cars w Gandawie poinformował o powolnym wznowieniu produkcji aut od 20 bm. (w pierwszym tygodniu będzie pracować połowa z 6500 pracowników). W fabryce Audi w Forest (Bruksela) nadal trwają prace nad restartem, ale jak dotąd nie podano dokładnej daty. W fabryce Audi trwa konflikt między pracownikami a kierownictwem. Wg przedstawicieli organizacji związkowych, obecnie nie jest możliwe wznowienie produkcji, z poszanowaniem zasad dystansu społecznego.

Według źródeł zbliżonych do Narodowego Banku Belgii, wpływ kryzysu związanego z COVID-19 na gospodarkę belgijską może doprowadzić do deficytu rządu co najmniej 5% PKB. Wg federalnego ministra finansów D. Clarinvala, bardziej realistyczny scenariusz wskazuje na deficyt w wysokości 7% PKB, czyli około 30 mld EUR w br. Rządowe Biuro Planowania we wstępnej wersji średniookresowej prognozy gospodarczej (20.03. br.), przewiduje, że wzrost gospodarczy może spaść z 1,4% w 2019 r. do 0,4% w 2020 r. Oprócz spadku eksportu i konsumpcji osób fizycznych, widoczny będzie pozornie paradoksalny efekt: tymczasowy wzrost siły nabywczej gospodarstw domowych, co można w dużej mierze wytłumaczyć wyraźnym spowolnieniem inflacji. Głównie ze względu na spadek cen energii, spowolnienie inflacji będzie miało opóźniony wpływ na indeksację płac i świadczeń społecznych. Negatywny wpływ COVID-19 na wzrost gospodarczy będzie bardziej znaczący w II kw. Zdecydowanie spadną inwestycje przedsiębiorstw, a wkład eksportu netto do wzrostu PKB pozostanie ujemny. Spadek popytu i podaży, spowodowany zakłóceniami w globalnych łańcuchach dostaw, prowadzącymi do przerwania produkcji, zwiększy konsekwencje gospodarcze, w tym m.in. doprowadzi do spadku eksportu.

Agencje ratingowe Moody's i Fitch zmieniły prognozy dla belgijskiego systemu bankowego ze „stabilnej” na „negatywną”. Fitch oceniła, że Belgia prawdopodobnie wyjdzie z kryzysu ze znacznie wyższym poziomem długu publicznego i może stanąć przed wyzwaniem w zakresie konsolidacji finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej. Prognozuje, że wskaźnik zadłużenia wyniesie 108% PKB w 2020 r.

Zastosowane środki zaradcze

Rada Ministrów 6.03. br. przyjęła pierwszą część pakietu ostonowego dla firm - w ramach tego pakietu rząd m.in. umożliwił dotkniętym przedsiębiorstwom przechodzenie pracowników na czasowe bezrobocie w celu zachowania zatrudnienia (tzw. tymczasowe bezrobocie z powodu siły wyższej). W przypadku tymczasowego bezrobocia pracownicy otrzymują kwotę równą 65% ich średniego wynagrodzenia na okres trzech miesięcy. Wprowadzono udogodnienia w płatnościach podatków i

składek na ubezpieczenie społeczne płaconych przez pracodawców oraz umożliwiono odroczenie płatności VAT niezależnie od sektora prowadzonej działalności - pod warunkiem, że wierzyciel wykaże, że trudności z płatnościami są powiązane z COVID-19. Przedsiębiorcy będą mogli również uzyskać zwolnienie z płacenia odsetek za zwłokę w płatnościach VAT oraz umorzenie grzywien za brak płatności. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek mogą liczyć na uzyskanie dochodu zastępczego (tzw. zasiłek pomostowy) z powodu przymusowego zaprzestania działalności dłużej niż 1 tydzień.

20.03. br. przyjęto drugą część pakietu ostonowego:

- środki mające na celu ochronę siły nabywczej pracowników – zniesiono obowiązek uzasadniania korzystania z tymczasowego bezrobocia i podwyższono stopę referencyjną do 70% średniego wynagrodzenia. Zniesiono różnicę między bezrobociem z przyczyn ekonomicznych a bezrobociem związanym z tzw. siłą wyższą. Wprowadzono także automatyczne przedłużanie 2-miesięcznych okresów w płatności podatku dochodowego od osób fizycznych.
- środki, które bezpośrednio wspierają samozatrudnionych – zwiększono kwotę zasiłku pomostowego z powodu przymusowego zaprzestania działalności oraz wprowadzono szereg odroczeń płatności podatków i składek na ubezpieczenie społeczne. Rząd zwrócił się też z prośbą do władz lokalnych w celu zamrożenia niektórych podatków na poziomie gminnym.
- środki wspierające firmy - wprowadzono odroczenia płatności podatków (2 miesiące) i składek na ubezpieczenie społeczne. W sektorze handlu detalicznego umożliwiono większą elastyczność godzin otwarcia supermarketów oraz wprowadzono możliwość wykonywania pracy na tzw. elastycznym etacie, nawet w przypadku korzystania z tymczasowego bezrobocia. W sektorze rolnym i ogrodniczym okres pracy sezonowej został podwojony.

Federalny minister ds. budżetu D. Clarinval ocenił kwotę pomocy II części pakietu pomocowego na ok. 10 mld EUR. Kwotę bezpośrednich wydatków już poniesionych przez rząd szacuje się na ok. 1 mld EUR. Środki podatkowe będą kosztować budżet ok. 4,5 mld EUR. Świadczenia z tytułu bezrobocia – ok. 1.5 mld EUR. Środki dla osób prowadzących działalność na własny rachunek wyniosą od 1 do 1,5 mld EUR miesięcznie.

Federalne Min. Finansów, NBB oraz sektor bankowy uzgodniły sześciomiesięczne moratorium na spłatę kredytów hipotecznych i biznesowych (osoby fizyczne i przedsiębiorstwa posiadające kredyty hipoteczne i które ucierpiały w wyniku kryzysu, np. osoby zwolnione, osoby prowadzące działalność na własny rachunek i które musiały zamknąć działalność lub odnotowały spadek dochodów), oraz ustanowiły państwową gwarancję na pożyczki bankowe udzielane przedsiębiorstwom w wys. 50 mld EUR. W przypadku nowych pożyczek banki pozostają poręczycielami pierwszej transzy. Jeśli straty wzrosną, rząd federalny zainterweniuje na poziomie 50%, a następnie nawet na poziomie 80%.

Rząd federalny oraz inne instytucje publiczne utworzyły szereg grup ekspertów mających na celu przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi pandemii na belgijską gospodarkę:

Rada Ministrów 19.03. br. powołała Economic Risk Management Group ds. ekonomicznych konsekwencji pandemii, w skład której weszli przedstawiciele sektora finansowego, publicznego, wspólnot i regionów oraz przedstawiciele świata uniwersyteckiego i partnerzy społeczni, w tym związki zawodowe. Głównym zadaniem grupy jest ocena skali wpływu pandemii na gospodarkę belgijską i jej sektor finansowy, oszacowanie ryzyk oraz sformułowanie zaleceń dla rządu.

Z inicjatywy Pierre'a Wunsch'a - prezesa Belgijskiego Banku Narodowego (NBB), powołano 8 grup ekspertów. Grupy złożone z ekspertów z organizacji pracodawców, związków zawodowych i instytucji publicznych będą zajmować się m.in. sektorem dużych przedsiębiorstw i MŚP, wpływem pandemii na budżet, opracowaniem prognoz makroekonomicznych oraz monitorowaniem gospodarki. Jednocześnie rząd federalny zapowiedział utworzenie grupy eksperckiej GEES (Groupe d'experts en charge de l'exit strategique), mającej pomóc w opracowaniu "strategicznej wizji wyjścia z epidemii". Grupa będzie się składać z naukowców i ekspertów ekonomiczno-społecznych.

➔ Źródło: Ambasada RP w Brukseli, MSZ RP